

1 Ce înseamnă conceptele „întreținere” și „obligație de întreținere” în practică? Care sunt categoriile de persoane care trebuie să plătească indemnizație de întreținere unei alte persoane?

În dreptul francez, obligația de întreținere se referă la obligația impusă prin lege persoanei care deține mijloacele necesare pentru a răspunde nevoilor unei alte persoane cu care are o legătură de rudenie sau o legătură de afinitate. Prin urmare, pot beneficia de întreținere diferite persoane, după cum urmează: un soț din partea celui alt soț (articolele 212 și 214 din Codul civil), copiii din partea părinților (articolele 203, 371-2 și 373-2-2 din Codul civil), tații, mamele și alți ascendenți din partea copiilor lor (articolul 205 din Codul civil), soacrele și socrii din partea ginerilor și a nurorilor lor (articolul 206 din Codul civil), soțul supraviețuitor aflat în nevoie (articolul 767 din Codul civil).

2 Până la ce vârstă poate beneficia un copil de indemnizație de întreținere? Normele în materie de întreținere în cazul minorilor sunt diferite de cele aplicabile adulților?

În ceea ce privește întreținerea copiilor, nu există limită de vârstă stabilită prin lege: obligația de întreținere și de educație pe care o au părinții nu încetează de drept decât în momentul în care copilul devine major (articolul 371-2 din Codul civil). Trebuie făcută distincția între două perioade: atât timp cât copilul este minor sau, dacă este major, atât timp cât nu și-a câștigat autonomia financiară, părinților le revine obligația de întreținere și de educație în ceea ce îl privește, cu scopul de a-i asigura condițiile necesare pentru dezvoltare și educație; când obligația de întreținere și de educație încetează, se aplică regimul general al obligației de întreținere, pe baza dovezii aduse de solicitant privind starea sa de nevoie (articolele 205 și 207 din Codul civil).

Contribuția poate fi plătită integral sau parțial copilului devenit major.

3 Trebuie să mă adresez unei autorități sau unei instanțe pentru a obține indemnizația de întreținere? Care sunt principalele elemente ale procedurii?

Dacă pensia de întreținere nu este plătită de bună voie, creditorul întreținerii, reprezentantul său ori persoana care asigură în principal îngrijirea trebuie să introducă o acțiune în justiție, în vederea stabilirii cuantumului pensiei, precum și a obligației debitorului de a plăti pensie de întreținere.

Cererea de întreținere poate reprezenta obiectul principal al acțiunii în justiție sau poate fi formulată, de exemplu, cu ocazia unei proceduri de divorț sau de stabilire a modalităților de exercitare a autorității părintești.

În ceea ce privește cererile de pensie de întreținere între adulți, persoana care solicită întreținerea trebuie să dovedească faptul că se află într-o stare de nevoie și că nu este în măsură să își asigure întreținerea. Cu toate acestea, în situația în care creditorul își încalcă grav obligațiile față de debitor, judecătorul poate dispune exonerarea debitorului de obligația de a plăti parțial sau total datoria de întreținere (articolul 207 din Codul civil).

4 Cererea poate fi depusă în numele unei rude (în caz afirmativ, până la ce grad) sau al unui copil?

În dreptul francez, minorul nu este considerat creditor al obligației de întreținere: numai părintele sau partea terță care asigură îngrijirea copilului deține această calitate și poate acționa împotriva celui alt părinte sau a părinților, în vederea stabilirii unei contribuții la educația și întreținerea copilului.

Serviciile de asistență socială pot acționa în locul creditorului întreținerii, în cazul abținerii acestuia de a acționa, în temeiul articolului 205 din Codul civil (articolul L132-7 din Codul acțiunii sociale și familiei).

Spitalele și instituțiile publice de sănătate/unitățile de îngrijire dispun de o cale de atac directă împotriva debitorilor obligației de întreținere a persoanelor spitalizate (articolul L6145-11 din Codul sănătății publice).

Persoana aflată sub tutelă trebuie să fie reprezentată de tutorele său (articolul 475 din Codul civil).

5 Dacă intenționez să inițiez o acțiune în justiție, cum pot afla care este instanța competentă?

Acțiunea trebuie introdusă în fața **instanței pentru litigii de familie** a Tribunalului de Mare Instanță (articolul L. 213-3 din Codul organizării judiciare).

Sub rezerva aplicării dispozițiilor din Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere, articolul 1070 din Codul de procedură civilă prevede că instanța pentru litigii de familie competentă este:

instanța de la locul unde se află reședința familiei;

dacă părinții trăiesc separat, instanța de la locul unde se află reședința părintelui cu care locuiesc în mod obișnuit copiii minori, în cazul în care autoritatea părintească se exercită în comun, sau instanța de la locul unde se află reședința părintelui care exercită singur această autoritate; în alte cazuri, instanța de la locul unde se află reședința persoanei care nu a avut inițiativa procedurii.

În cazul unei cereri comune, instanța competentă este, în funcție de alegerea părților, cea de la locul în care se află reședința uneia dintre părți.

Cu toate acestea, atunci când litigiul are ca obiect numai pensia de întreținere, contribuția la întreținerea și educația copilului, contribuția la cheltuielile căsătoriei sau prestația compensatorie, instanța competentă poate fi cea de la locul în care se află reședința soțului creditor sau a părintelui care asigură îngrijirea cu titlu principal a copiilor, chiar dacă aceștia sunt majori.

6 Ca reclamant, trebuie să folosesc un intermediar pentru a iniția o acțiune în justiție (de exemplu, un avocat, o autoritate centrală sau locală etc.)? În caz negativ, ce procedură se aplică?

Procedura este orală și nu necesită reprezentarea obligatorie: reclamantul se poate prezenta personal în fața instanței, cu documentele justificative necesare. Procedura poate fi introdusă prin chemare în judecată (intervenția unui executor judecătoresc) sau printr-o simplă cerere adresată instanței.

În cazul în care întreținerea este solicitată în cadrul unei proceduri judiciare de divorț, reclamantul trebuie să fie reprezentat de un avocat.

7 Trebuie să plătesc taxe judiciare pentru inițierea unei acțiuni în justiție? În caz afirmativ, care este nivelul acestor taxe? Dacă mijloacele mele financiare sunt insuficiente, pot beneficia de asistență juridică pentru a suporta cheltuielile de judecată?

Nu se achită cheltuieli de judecată în primă instanță. În apel, se plătește o taxă de 225 de euro.

Reclamantul poate beneficia de asistență judiciară în anumite condiții privind resursele de care dispune.

8 Ce tip de indemnizație de întreținere îmi poate acorda instanța? Cum se calculează cuantumul indemnizației de întreținere? Se poate modifica hotărârea instanței în cazul în care intervin schimbări privind costurile legate de trai sau circumstanțele familiale? În caz afirmativ, în ce mod se poate modifica hotărârea instanței (de exemplu, există un sistem automat de indexare)?

Contribuția la întreținerea și educația copilului poate avea următoarele forme:

plată lunară către părintele creditor (situația cea mai frecventă);

preluarea directă a cheltuielilor efectuate în beneficiul copilului;

dreptul de utilizare și locuire asupra unui bun imobiliar care aparține debitorului sau renunțarea la bunurile în uzufruct sau alocarea de bunuri generatoare de venituri creditorului.

Contribuția este calculată în funcție de **resursele fiecăruia dintre părinți** și de **nevoile copilului**. Din 2010, Ministerul Justiției publică un tabel de referință, **având doar un caracter orientativ**, stabilit în funcție de veniturile debitorului și ale creditorului, de numărul de copii pe care îi are în îngrijire și de amploarea dreptului de vizitare și de locuință. În hotărârea sa, instanța prevede în mod sistematic o **indexare** a contribuției (în funcție de indicii de prețuri de consum pentru gospodăriile urbane în general).

Alte pensii de întreținere:

Pentru a stabili valoarea **contribuției unui soț la cheltuielile căsătoriei**, instanța trebuie să ia în considerare toate cheltuielile suportate de persoana interesată, care corespund cheltuielilor utile sau necesare. Această contribuție ia forma unei prestații pecuniare, a preluării unui împrumut sau a ocupării domiciliului conjugal.

În ceea ce privește **pensia de întreținere atribuită soțului în cursul procedurii de divorț cu titlul de obligație de sprijin material reciproc**, poate fi prevăzută preluarea tuturor ratelor lunare ale unui împrumut sau o parte a acestora; cu toate acestea, instanțele judecătorești preferă să dispună plata unei sume lunare. Această pensie este stabilită în funcție de **nivelul de trai pe care îl poate pretinde soțul care solicită acordarea pensiei, ținând seama de posibilitățile materiale ale celuilalt soț**.

Pensia de întreținere acordată ascendenților și socrilor este **proporțională cu necesitățile celui care o solicită și cu averea celui care o datorează**. Instanța poate, chiar din oficiu, în funcție de circumstanțele speței, să dispună ca pensiei de întreținere să i se aplice o clauză de variație permisă de legile în vigoare (articolul 208 din Codul civil).

În materie de întreținere, revizuirea pensiilor este posibilă în orice moment, cu condiția ca solicitantul să facă dovada unui element nou care afectează resursele creditorului și/sau ale debitorului și/sau necesitățile copilului/creditorului.

9 În ce mod și cui se plătește indemnizația de întreținere?

Codul civil nu acordă întâietate niciunui mod de plată. Modalitățile de plată pot fi stabilite printr-un acord între părți. În lipsa unui astfel de acord, instanța va stabili în decizia sa modalitățile de plată.

Pensia de întreținere se plătește direct creditorului sau serviciului de asistență socială, spitalului sau unităților publice de îngrijire sau instituțiilor de sănătate care au acționat în justiție în locul creditorului.

În ceea ce privește contribuția la întreținerea copilului, trebuie menționat faptul că pensia de întreținere poate fi înlocuită, integral sau parțial, cu plata unei sume de bani către un organism acreditat, care îi va acorda, în schimb, copilului o rentă indexată (articolul 373-2-3 din Codul civil). De asemenea, instanța poate decide ca pensia de întreținere să fie plătită direct copilului major.

10 Dacă persoana vizată (debitorul) nu plătește de bună voie indemnizația de întreținere, ce măsuri pot fi luate pentru a-l determina să plătească?

Creditorul, care deține un titlu executoriu, poate sesiza direct un executor judecătoresc în vederea punerii în aplicare a unei măsuri de executare asupra patrimoniului debitorului (cu excepția sechestrului pus asupra unui imobil sau a popririi, pentru care este necesară o hotărâre judecătorească prealabilă).

Pentru a obține informațiile necesare localizării debitorului sau a bunurilor acestuia, executorul judecătoresc deține ample competențe de investigare în cadrul administrațiilor.

Principalele proceduri de executare pe care le poate utiliza creditorul întreținerii sunt următoarele:

procedura plății directe (articolele L 213-1 și R 213-1 și următoarele din Codul de procedură civilă privind executarea); ea permite recuperarea pensiei restante din ultimele șase luni și a pensiei aferente lunii în curs. Executorul judecătoresc notifică părții terțe sesizate (angajatorul, instituția bancară sau orice parte terță debitoare față de debitorul întreținerii) obligația de a plăti direct executorului cuantumul pensiei;

poprirea (articolele L 3252-1 și R 3252-1 și următoarele din Codul muncii): poprirea trebuie să fie autorizată de instanță;

proprirea-atribuire (articolele L 211-1, L 162-1, R 211-1 și R 162-1 și următoarele din Codul de procedură civilă privind executarea) permite punerea sub sechestru a creanțelor debitorului (cel mai adesea sechestru asupra unui cont bancar);

sechestrul cu vânzare (articolele L 221-1 și R 221-1 și următoarele din Codul de procedură civilă privind executarea): sechestrul asupra bunurilor materiale mobile (televizor, automobil etc.);

sechestrul asupra bunurilor imobiliare (articolele L 311-1 și R 311-1 și următoarele din Codul de procedură civilă privind executarea); acesta vizează un bun imobiliar al cărui proprietar este debitorul. Vânzarea bunului trebuie să fie autorizată de instanța care a dispus executarea.

Cheltuielile pentru serviciile prestate de executorul judecătoresc îi revin exclusiv debitorului întreținerii.

În cazul unui proces penal, debitorul poate fi condamnat pentru **abandon de familie**. Această infracțiune se pedepsește cu doi ani de închisoare și cu amendă de 15 000 de euro (articolul 227-3 din Codul penal).

11 Vă rugăm să descrieți pe scurt eventualele limite ale procesului de executare, în special eventualele norme legate de protecția debitorilor și termenele de prescripție sau de decădere care se aplică în sistemul juridic din țara dumneavoastră

În materie de obligații de întreținere, termenul de prescripție este de cinci ani de la fiecare scadență (articolul 2224 din Codul civil).

Procedura plății directe nu se poate aplica pentru o întârziere mai mare de șase luni. Totuși, aceasta nu exclude utilizarea altor modalități de executare pentru recuperarea restanțelor mai vechi.

Procedurile de executare trebuie să se limiteze la ceea ce este necesar pentru recuperarea creanței și nu trebuie să existe niciun abuz în alegerea acestor măsuri.

Anumite bunuri sunt declarate prin lege ca fiind imposibil de pus sub sechestru: pensiile de întreținere, bunurile mobile necesare vieții și muncii desfășurate de debitor, obiectele indispensabile persoanelor cu handicap, anumite prestații sociale și prestațiile familiale. Dintr-un cont bancar nu pot fi indisponibilizate decât sumele care depășesc valoarea venitului minim garantat (venit de solidaritate activă) pentru o persoană singură. În cazul popririi, valoarea care poate fi indisponibilizată se stabilește în funcție de valoarea remunerației și de persoanele care se află în îngrijirea debitorului.

12 Există un organism sau o autoritate care mă poate sprijini în încercarea de a obține indemnizație de întreținere?

Organismele debitoare de prestații familiale se pot subroga în drepturile creditorului întreținerii dacă sunt îndeplinite anumite condiții. În acest caz, organismele în cauză pot iniția acțiuni pentru creditor și în numele acestuia. De asemenea, dacă procedurile private de executare nu produc rezultate, există posibilitatea de a solicita procurorului Republicii să inițieze, prin intermediul contabilului public, procedurile de recuperare publică.

13 Este posibil ca anumite organizații (publice sau private) să facă plăți în parte sau în totalitate în locul debitorului obligației de întreținere?

În anumite condiții, organismele responsabile de plata prestațiilor familiale pot plăti creditorului întreținerii o indemnizație pentru sprijinirea familiei cu titlul de avans din pensia de întreținere datorată.

14 În cazul în care locuiesc în acest stat membru, iar debitorul își are reședința în altă țară:

14.1 Pot beneficia de asistența unei autorități sau a unei organizații private în acest stat membru?

Dacă debitorul are reședința în străinătate, iar creditorul locuiește în Franța, acesta din urmă poate contacta Biroul pentru recuperarea creanțelor de întreținere (RCA) din cadrul Ministerului Afacerilor Externe și Dezvoltării Internaționale. Acest birou va contacta autoritatea centrală a statului în care debitorul își are reședința în vederea recuperării creanței.

De asemenea, creditorul poate contacta Casa de Alocații Familiale (CAF), care îi va putea oferi sprijin financiar în caz de neîndeplinire a obligațiilor de către debitor, chiar dacă acesta din urmă locuiește în străinătate.

14.2 În caz afirmativ, ce autoritate sau ce organizație privată poate fi contactată?

Autoritatea centrală franceză poate fi contactată prin poștă, telefon sau e-mail:

Ministerul Afacerilor Externe și Dezvoltării Internaționale

Biroul pentru recuperarea creanțelor de întreținere

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Telefon: + 33 (0) 143179199

Fax: +33 (0) 143178197

E-mail: recouv-creances-alimentaires.fae-saj-pdp@diplomatie.gouv.fr

15 În cazul în care locuiesc în altă țară, iar debitorul locuiește în acest stat membru:

15.1 Pot să adresez o cerere în mod direct unei astfel de autorități sau organizații private în acest stat membru?

Dacă debitorul locuiește în Franța, iar creditorul locuiește în străinătate, acesta din urmă **va trebui să contacteze autoritatea centrală din statul în care locuiește**. Autoritatea centrală solicitantă va contacta apoi autoritatea centrală franceză (Biroul pentru recuperarea creanțelor de întreținere din cadrul Ministerului Afacerilor Externe) care va lua măsurile necesare pentru recuperarea creanței.

Creditorul care dispune de o decizie care constituie titlu executoriu poate, de asemenea, sesiza în mod direct un executor judecătoresc în vederea recuperării creanței sale (fără a avea nevoie de intermediere din partea autorităților centrale). În acest caz, el nu va putea beneficia de asistența autorității centrale.

Trebuie menționat faptul că în absența unei hotărâri judecătorești care să stabilească principiul pensiei de întreținere, autoritatea centrală a unui stat membru solicitant poate transmite Biroului pentru recuperarea creanțelor de întreținere o cerere de obținere a unei hotărâri, pentru ca principiul pensiei alimentare să fie stabilit printr-o hotărâre judecătorească franceză [anexa VII la Regulamentul (UE) nr. 4/2009].

15.2 În caz afirmativ, cum pot contacta această autoritate sau această organizație privată și ce tip de asistență îmi poate fi acordată?

Autoritatea centrală franceză poate fi contactată prin poștă, telefon sau e-mail:

Ministerul Afacerilor Externe și Dezvoltării Internaționale

Biroul pentru recuperarea creanțelor de întreținere

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Telefon: + 33 (0) 143179199

Fax: +33 (0) 143178197

E-mail: recouv-creances-alimentaires.fae-saj-pdp@diplomatie.gouv.fr

Dacă creditorul decide să recurgă direct la serviciile unui executor judecătoresc, poate găsi datele de contact ale unui profesionist în domeniu la rubrica „Găsiți un executor” sau pe site-ul Camerei naționale a executorilor judecătorești.

16 Aplică acest stat membru Protocolul de la Haga din 2007?

Da.

17 În caz negativ, care este legea aplicabilă obligațiilor de întreținere în temeiul normelor sale de drept internațional privat? Care sunt normele de drept internațional privat aplicabile?

Nu se aplică.

18 Care sunt normele în materie de acces la justiție în cazurile transfrontaliere în interiorul UE, având în vedere structura capitolului V din Regulamentul privind obligațiile de întreținere?

Asistența judiciară poate fi totală sau parțială. Ea se acordă:

în mod automat copiilor cu vârsta sub 21 de ani, în temeiul articolului 46 din Regulamentul (CE) nr. 4/2009;

în alte cazuri, dacă solicitantul întrunește condițiile privind resursele, stabilite prin lege (Legea nr. 91-647 din 10 iulie 1991 referitoare la asistența judiciară și Decretul nr. 91-1266 din 19 decembrie 1991).

În Franța, asistența judiciară acoperă taxele pentru serviciile avocatului desemnat prin decizia de asistență judiciară pentru procedura judiciară, precum și taxele pentru serviciile executorului desemnat prin aceeași decizie pentru procedura de recuperare a creanței.

Cererile de asistență judiciară referitoare la obligațiile de întreținere au același parcurs ca în cazul litigiilor transfrontaliere, în conformitate cu **Directiva 2003/8 /CE a Consiliului din 27 ianuarie 2003**.

Cererea de asistență judiciară este trimisă de către creditor, în limba franceză, la Serviciul de asigurare a accesului la drept și la justiție și de ajutorare a victimelor (SADJAV), a cărei adresă este următoarea:

Ministerul Justiției

Serviciul de asigurare a accesului la drept și la justiție și de ajutorare a victimelor

Biroul de asistență judiciară

13, Place Vendôme

75042 PARIS cedex 01

Telefon: 01 44777186

Fax: 01 44777050

19 Care sunt măsurile adoptate de acest stat membru pentru asigurarea funcționării activităților menționate la articolul 51 din Regulamentul privind obligațiile de întreținere?

Biroul pentru recuperarea creanțelor de întreținere confirmă primirea cererii prezentate de autoritatea centrală străină și a documentelor depuse. Biroul verifică dacă dosarul este complet, precum și exactitatea și utilitatea documentelor, în special a celor juridice. Pentru a anticipa orice problemă de executare, Biroul pentru recuperarea creanțelor de întreținere solicită autorității expeditoare clarificări și/sau alte extrase sau traduceri ale extraselor, atunci când este

necesar. Biroul pentru recuperarea creanțelor de întreținere facilitează introducerea procedurilor referitoare la cererile prevăzute la articolul 56, transmițându-le autorităților judiciare competente la nivel teritorial.

Biroul pentru recuperarea creanțelor de întreținere contribuie la localizarea debitorului și facilitează căutarea informațiilor referitoare la resursele sale, prin sesizarea procurorului Republicii și a serviciilor Direcției Generale a Finanțelor Publice, în conformitate cu articolele 61, 62 și 63 din Regulamentul (CE) nr. 4 /2009.

Autoritatea centrală facilitează, de asemenea, soluțiile amiabile, contactând direct debitorul și transmițând creditorului, prin intermediul autorității centrale din statul de rezidență al acestuia, propunerile debitorului de a plăti de bună voie.

În cazul nerecuperării pe cale amiabilă, există întotdeauna posibilitatea inițierii unei proceduri de recuperare pe cale judiciară, în măsura în care hotărârea străină are forță executorie în Franța. Biroul pentru recuperarea creanțelor păstrează legătura cu executorii responsabili cu recuperarea, pentru a asigura buna desfășurare a procedurilor de executare.

Biroul pentru recuperarea creanțelor de întreținere solicită în mod sistematic efectuarea unui virament bancar.

Dacă este necesară stabilirea filiației pentru recuperarea pensiei de întreținere, Biroul pentru recuperarea creanțelor de întreținere îi indică creditorului autoritatea competentă pentru această procedură.

Ultima actualizare: 04/06/2018

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Având în vedere retragerea Regatului Unit din Uniunea Europeană, statele membre responsabile cu gestionarea paginilor cu informații naționale actualizează în prezent conținutul de pe acest site. Eventualele fragmente care nu reflectă încă retragerea Regatului Unit nu apar intenționat pe site și vor fi modificate în curând.